

УДК 811.111'42'276.6:070.41

DOI 10.35433/philology.1 (92).2020.80-89

ГАЗЕТНИЙ ДИСКУРС ЯК СФЕРА ОБ'ЄКТИВАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ФАКТУАЛЬНОСТІ

Л. В. Пришляк*

У статті з'ясовано, що, відображаючи інтенції автора як опосередковане втіленням мотиву творення тексту, факт як форма людського знання, якій властива достовірність, є основою під час творення тексту в газетному дискурсі, який є складним комунікативним явищем. Текст як матеріальна форма дискурсу дає змогу якнайкраще об'єктивувати, донести до читача й закріпити в його свідомості інформацію про факти суспільно-політичного життя і є єдиним простором, у якому відбувається передача факту. Вивчення механізмів смислотворення чи розуміння тексту охоплює питання про те, як виявляється факт у дискурсі, як формулювання та мовна репрезентація впливають на фактуальне прочитання інформації. Виокремлено фактографічну та аналітичну моделі подачі фактуального змісту. Фактографічна модель спрямована на фіксацію певних зовнішніх, очевидних характеристик явища, на отримання стислої інформації про предмет, аналітична модель – на проникнення в суть явища. Основне – виявлення причин ситуації, що лежать в основі фактів, вивчення мотивів, інтересів, намірів, дій різних соціальних сил тощо. З'ясовано, що особливістю фактуальності в газетному дискурсі є те, що осмислення довілля відбувається винятково через мовну діяльність інших мовців, а передача чужого висловлення є процесом, який складається з декількох етапів. На варіативність конструкцій введення в газеті великий вплив має комунікативна спрямованість висловлювань, яка відображає інтенцію мовця в мовленнєвому акті. Обґрунтовано, що: 1) роль газети як медіатора в процесі передачі фактів суспільно-культурного життя визначає особливість фактуальної інформації газетного дискурсу, джерелом якої є досвід мовців, на який накладається епістемологічна оцінка правдивості, 2) верифікація фактів відбувається через зіставлення висловлень у межах дискурсного фрагменту. Методологічну базу дослідження презентовано через використання функційного методу дослідження, що передбачає вивчення мови в дії. Крім того, застосовано лінгвістичні методи текстового, контекстуального, лінгвостилістичного, структурно-семантичного, наративного, прагматичного аналізу, а також загальнологічні методи спостереження, індукції, дедукції, аналізу, синтезу.

Ключові слова дискурс, газетний дискурс, текст, факт, фактуальність

* кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
lonyshkevych@gmail.com
ORCID 0000-0001-6814-5968

NEWSPAPER DISCOURSE AS A SPHERE OF REALIZATION OF THE CATEGORY OF FACTUALITY

Pryshlyak L. V.

It is stated in the article that reflecting the author's intentions and being an indirect embodiment of the motive for creating a text, the fact as a form of human knowledge, which is characterized by authenticity, is the starting point for creating a text in newspaper discourse. Newspaper discourse is a complex communicative phenomenon. The text as a material form of discourse allows us to objectify, convey to the reader and fix in his mind information about the facts of socio-political life and is the only space in which the fact is expressed. The study of the mechanisms of meaning-making or text comprehension covers the questions of how a fact is revealed in a discourse, how formulation and linguistic representation affect the factual interpretation of information. The factual and analytical models of content presentation are singled out. The factual model aims to capture certain external, obvious characteristics of the phenomenon, to obtain concise information about the subject. The analytical model aims to penetrate into the essence of the phenomenon. The main objective is to identify underlying causes of facts, to study motives, interests, intentions, actions of various social forces etc. The peculiarity of factuality in newspaper discourse lies in the fact that perception of the environment is shaped exclusively by the linguistic activity of other speakers, and the transmission of someone else's utterance is a process that consists of several stages. The variability of input constructions in a newspaper is greatly influenced by the communicative orientation of utterances, which reflects the intention of the speaker in the speech act. It is substantiated that 1) the role of the newspaper as a mediator in sharing facts of socio-cultural life determines the peculiarity of factual information of newspaper discourse, the source of which is the experience of speakers that has undergone epistemological assessment of truthfulness, and 2) verification of facts is carried out by comparing utterances within the discourse fragment. *The methodological basis of the study is presented through the use of a functional research method that involves the study of language in action. In addition, linguistic methods of textual, contextual, linguistic-stylistic, structural-semantic, narrative, pragmatic analysis, as well as general methods of observation, induction, deduction, analysis and synthesis have been used.*

Keywords: *discourse, newspaper discourse, text, fact, factuality*

Постановка проблеми. Прагматична потенція преси, використання засобів масової інформації для впливу на масову свідомість упродовж останніх десятиріч піддаються ґрунтовній лінгвістичній розробці [цит. за 2: 71], зростає зацікавлення питаннями екстралінгвістичних вимірів ЗМІ, до яких належать інтенції мовця, переконання, цінності й установки комунікантів, метакомунікативних дій, комунікативні позиції адресата та адресанта, соціокультурний контекст спілкування, який становлять приписи, очікування, норми, що стосуються організації та змісту повідомлення [15: 41]. Висока активність фактологічної інформації в дискурсному просторі преси

пояснює інтерес до категорії *факту* як початкового пункту в процесі творення тексту в *газетному дискурсі*, а вивчення механізмів смислотворення чи розуміння тексту охоплює питання про шляхи вираження факту в дискурсі та вплив мовної репрезентації на фактуальне прочитання інформації

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідження газети як дискурсу в контексті вивчення дискурсу мас-медіа інтенсивно розвивається з 90-х рр. ХХ ст. і є наслідком усвідомлення потреби врахування реального функціонування мови в межах соціально-культурного контексту [33: 63], вивчення механізмів мовної системи в дії та її ролі під час

формування та передачі знання, а також усвідомленням того, що власне мовних знань недостатньо для розуміння процесів функціонування мови. *Дискурс* розглядають як соціальну діяльність в умовах реального світу, мовлення в контексті соціальної та мисленнєвої діяльності [29: 49–54]. У широкому сенсі слова він є складною єдністю мовної форми, значення й дії, що можна охарактеризувати за допомогою розуміння комунікативної події чи акту. Належність тексту до того чи того різновиду дискурсу залежить від комунікативних стратегій, які є в основі появи тексту [24: 55]. Відтак вивчення дискурсу передбачає розгляд тексту, а також контексту ситуації, у якій він створений, для того, щоби з'ясувати вплив оточення тексту на його створення і сприйняття [35: 8]. Оскільки організація мовних елементів дискурсу залежить від екстралінгвістичних чинників, специфіка газети як суспільного явища та специфіка масової комунікації загалом [36: 252] об'єктивно призвели до необхідності його виокремлення.

На позначення газетного дискурсу використовують різні терміни, зокрема *масово-інформаційний дискурс* [13: 259], що враховує особливості адресата та зміст повідомлення; *медійний дискурс* [10: 236], (*медіадискурс*), що акцентує увагу на взаємодії мови й каналів зв'язку, які є засобами встановлення контакту з аудиторією [21: 76–81], тобто є інструментом комунікативної взаємодії та розв'язання конкретних завдань у певній комунікативній ситуації [15: 41]. Вагомий внесок у розвиток дискурсно-аналітичних досліджень газетного дискурсу зробили Т. ван Дейк, який вивчає дискурс еліт та медіадискурс на матеріалі британської преси [31; 32], Р. Фавлер, який з'ясовує особливості новин як складової частини мови

преси [34]. Серед вітчизняних дослідників до газетного дискурсу в контексті теорії комунікації звертався Г. Почепцов [21], С. Потапенко [20] здійснив лінгвокогнітивний аналіз орієнтаційного простору медійного дискурсу, С. Тхоровська описала лінгвокогнітивні аспекти ідеологічного дискурсу англomовної преси [27].

Формулювання мети й завдань статті. В інформаційному просторі газети, де виявляється здатність мови впливати на формування масової свідомості через добір і виклад фактів із життя суспільства, фактуальність набуває глибокого змісту. Потреба пошуку та опису механізму фіксації та інтерпретації фактуальної інформації в газетних текстах як комунікативних утвореннях визначила мету нашої статті й зумовила вибір функційного методу дослідження, що передбачає вивчення мови в дії. Крім того, застосовано лінгвістичні методи текстового, контекстуального, лінгвостилістичного, структурно-семантичного, наративного, прагматичного аналізу, а також загальнологічні методи спостереження, індукції, дедукції, аналізу, синтезу.

Виклад основного матеріалу. *Газетний дискурс* є складним комунікативним явищем, що охоплює й соціальний контекст, який дає уяву як про учасників комунікації, так і про процеси творення та сприйняття повідомлення [2], утілення цілеспрямованої соціальної дії, покликаної організувати й формувати суспільну думку [36: 252]. Ефект комунікативної діяльності в журналістиці якраз полягає в тому, що створюються різні версії реальності [39: 14–16], які схематизують різні модули буття людини та її навколишнього світу. Як утілення семіотичного простору, у якому поєднуються вербальні й невербальні знаки [36: 246–252], газетний текст дає змогу якнайкраще

об'єктивувати, донести до читача й закріпити в його свідомості інформацію про факти суспільно-політичного життя. *Фактуальність* — категорія *газетного дискурсу*, яка дає змогу аналізувати його смислову структуру з епістемологічних позицій. Опрацювання та подача *факту* становлять підґрунтя *газетного дискурсу*, на основі яких читач формує власне бачення світу.

У *газетному дискурсі* реалізується так звана журналістська картина світу, яку розглядають і як сферу теоретичних знань, і як сукупність емпіричних поглядів на довкілля. Вона є продуктом підбору та поєднання фактів різної етіології, безперервної інформаційної діяльності, де опредмечується когнітивна діяльність людини, спрямована на пізнання світу внаслідок постійної екстерналізації змісту свідомості окремих осіб, що стає частиною свідомості або картини світу багатьох людей завдяки її актуалізації в текстах ЗМІ [22: 140]. Журналістська картина світу багатоскладова, багатоаспектна, рухома й мінлива, як саме життя. Вона не лише містить загальні, усталені теоретичні принципи для онтологізації наших уявлень про світ, але й задає нові схеми розуміння реальності. Журналістську картину світу можна уявити як картину соціальної реальності, яка є особливою формою знання [18: 101], оскільки виявляється під час аналізу процесів синтезу різних видів фактуальної інформації, та оцінювання стосунку отриманих знань до досліджуваної реальності.

Характер і спосіб зображення фактів дійсності є екстралінгвістичними критеріями виокремлення фактографічної та аналітичної моделі подачі змісту [8: 150; 20: 79], які визначаються задумом, змістом, завданням, масштабом журналістських матеріалів [14: 205–226]. Якщо в

процесі створення тексту журналіст має на меті просто проінформувати читача про факт, він використовує фактографічну модель; якщо мета — проаналізувати факт, дати йому оцінку, він вибирає аналітичну модель.

Відмінність між ними полягає насамперед у ступені глибини проникнення в суть предмета відображення [26: 5]. Фактографічний спосіб спрямований на фіксацію певних зовнішніх, очевидних характеристик явища, на отримання стислої інформації про предмет (у цьому разі журналіст відповідає на питання де, що й коли трапилося). Аналітичний спосіб спрямований на проникнення в суть явища, на виявлення прихованих взаємозв'язків між фактами (у цьому разі набір питань, на які відповідає журналіст, значно розширюється). Основним стає виявлення причин ситуацій, що лежать в основі фактів, вивчення мотивів, інтересів, намірів, дій різних соціальних сил, з'ясування протиріч, які серед них виникають, оцінка значущості різних феноменів, визначення обґрунтованості ідей, позицій, поглядів, концепцій.

Основним завданням фактографічної моделі є інформування, чим зумовлено вибір мовних форм, найсприятливіших для швидкого й безперешкодного сприйняття фактуальної інформації. Це проявляється в широкому використанні стереотипів, кліше та інших „готових блоків». Переважання інформативної функції аж ніяк не усуває функції впливу, а лише відносить її на задній план, на якому адресат інформації її (функцію впливу) часто не зауважує. В аналітичній моделі функція інформування стає другорядною й поступається своїм місцем функції впливу на читача, на його емоційну й раціональну сфери, щоби забезпечити сприйняття не лише самих фактів, але й оцінок фактів, які відповідають

системі ідейних і соціальних цінностей газети. Тому в аналітичній моделі поруч зі стандартизованими засобами широко використовують індивідуально-творчі засоби мовного впливу, які можуть траплятися й у не коментованих матеріалах, утім, стають очевидними лише за умови врахування мовного контексту та факторів позамовного ряду.

У газетному дискурсі журналістам відведено роль посередника, а передача чужого висловлення в газеті є процесом, який складається з декількох етапів. На першому етапі адресант чужого дискурсу виконує роль одержувача висловлювання, тексту (тобто адресат); на другому етапі відбувається переробка чужих висловлень, оцінка розмаїтих параметрів вихідного мовленнєвого акту, третій етап — це новий мовленнєвий акт, який спрямований на відтворення чужого висловлення. Специфіка відтворення чужого мовлення полягає в тому, що воно як мовленнєвий акт володіє своїми параметрами й водночас у ньому відносять відображення параметри вихідного мовленнєвого акту [2: 77]. Відтак особливістю фактуальності в газетному дискурсі є те, що осмислення докільця відбувається тільки через мовну діяльність інших мовців. Власне, це ілюструє важливість антропологічного чинника в процесі інтерпретації фактуальності висловлення й роль, яку відіграє чинник адресанта висловлювання в процесі декодування змісту висловлення адресатом. Для адресата виразником факту є фактуальне висловлення іншого мовця. Адресант не може безпосередньо спостерігати за реакцією адресата й оперативно адаптуватися до неї, він вибудовує міцну верифікативну мережу, програмуючи адресата на належне сприйняття повідомлюваного.

Адресант і адресат у своїй мовленнєвій та когнітивній діяльності спираються на однакові концептуальні структури, що

зумовлюють вибір відповідних номінативних одиниць, композицію текстів [20: 64] й організацію фактуальних структур. Усвідомлення фактуальності інформації відбувається на основі «стимулу», який є потенційним знаком факту [40: 232]. Автор повідомлення вибирає ті засоби, які б забезпечили сприйняття реципієнтом вираженої ними інформації як такої, що виражає факт, кодує цю інформацію в тексті, а адресат інформації декодує мовні структури в контексті й визначає ті з них, які адресант подав як факт. У процесі створення тексту автор ураховує фактор адресата, а адресат під час сприйняття тексту — фактор адресанта. Фактуальне значення — наслідок інтерпретативного процесу [30: 2]. Моменти «кодування» та «декодування», незважаючи на їхню відносну автономію в процесах комунікації загалом, стають вирішальними моментами. Отримуючи інформацію з газет, читаємо й інтерпретуємо подію, приймаючи правила та коди, за якими відбувається читання й інтерпретація.

Опис ознак фактуальності в дискурсі передбачає з'ясування низки моделей втілення факту в текстуальних одиницях, які є стимулом для подальшої активізації в реципієнта процесів сприйняття інформації як факту. Вагомий внесок у вивчення моделей інтеграції знання в дискурсі зробили М. А. Gernsbacher (structure building model) [37] та W. Kintsch (construction-integration model) [38]. Вони запропонували моделі, де описано, як реципієнт обробляє одну за одною пропозиції та вибудовує з них текстуальну репрезентацію за допомогою інтеграції пропозицій і попередньо набутого знання. Проте для того, щоб описати закономірності інтеграції та подальшої інтерпретації реципієнтом фактуальних структур, необхідно напрацювати комплексну модель,

звертаючи особливу увагу на ефективність залучення та роль у цьому процесі морфо-синтаксичних засобів.

Фактуальність газетного дискурсу має складну ієрархічну побудову і виявляється в одиницях різної структурної та семантичної складності. Формальні структури вираження *фактуальності* проявляються в тексті як системно-структурній репрезентації дискурсу, що вибудовується з одиниць нижчого рівня — речення, слова, морфеми, на основі яких формуються моделі, що вживаються для оформлення фактуального висловлювання *газетного дискурсу*. Отримувач інформації в процесі інтерпретації тексту реконструює моделі події й контексту, а також референційні моделі, які адресант хоче висловити й передати в *газетному дискурсі*.

Фрагмент, що є репрезентантом категорії *фактуальності* в газетному тексті, визначаємо як *фактему*, яка є одиницею, що об'єктивує фактуальну інформацію й реалізує комунікативну функцію інформування. *Фактеми* формуються відповідно до граматичних норм і правил мови, і в їхній основі лежить семантична структура, що складається із семантичних категорій *учасника* ситуації (*актанта*), *предиката*, який характеризує учасника, та *сирконстантів*, які вказують на час, місце, характер протікання концептуалізованої у факті події [3: 22]. Серед учасників ситуації ми виділяємо активного актанта (логічний об'єкт) та пасивного актанта (логічний суб'єкт), які є виразниками семантичних макроролей суб'єкта дії (*actor*) та об'єкта дії (*undergoer*) [4: 60]. Активний актанта виражає істоту, предмет, елемент ситуації, суб'єкт. Пасивний актанта виражає істоту, предмет, елемент ситуації, суб'єкт, на якого спрямована дія, виражена предикатом. Предикат відповідає за

мовне вираження дії чи стану, що характеризують учасника; сирконстанти передають інформацію про час (темпоративи) і місце (локативи) події, яку передає фактуальне висловлювання. Втім категорії підмета речення й актанта *фактеми*, аналогічно іншим категоріям членів речення в порівнянні із семантичними категоріями *фактеми*, не є взаємозамінними, а суб'єкта дії *фактеми* (активного актанта) не можна ототожнювати з підметом речення. Збіг підмета із семантичним суб'єктом є поширеним явищем, але не обов'язковим. Відтак семантична структура фактуального висловлювання нетотожна синтаксичній структурі речення, яке містить у собі *фактеми*, а аналіз, який має на меті виявлення складових частин *фактеми*, завжди передбачає вихід у сферу фактуальної пропозиції, яка виражається за її допомогою.

Пропозиції трактують неоднозначно: як семантичне ядро [19: 10], типове значення речення [12: 76], об'єктивний зміст речення, який розглядають відокремлено від усіх супроводжувальних суб'єктивних смислів і тієї проєкції, яку надає йому та чи та формальна організація речення [25: 481], одну із форм зберігання знання в людській психіці [16: 137], елементарний фрейм і конститутивний елемент фрейму [11: 4], стабільне семантичне ядро, об'єктивну семантичну доміную речення, яка відображає структуру ситуації, події [41: 122], результат номінації й семантичну структуру, яка позначає ситуацію в уяві мовця [17: 64], мінімальну одиницю ментальних репрезентацій (знань) [16: 135].

Вважаємо, що фактуальною пропозицією є інформація, у якій міститься семантичне ядро *факту* як концептуальної презентації осмисленої мовцем події чи ситуації.

Її суть полягає в поєднанні предмета думки та його проявлення — предикатного концепта — позачасовим зв'язком предикації, який і забезпечує цілісність та функціональність фактуальної пропозиції.

Предикація — акт пізнання [5: 393], мовно-мисленнєвий акт виділення індивідуального концепту як предмета думки та предикатного концепту як його проявлення, а також встановлення зв'язку між ними та його напрямку [6: 64], установлюваний за посередництвом мовленнєво-мисленнєвого акту зв'язок між предметами думки, який виражається в структурі речення; це зв'язок між певною сутністю та її виявом у вигляді іншої сутності, ознаки чи дії, що відображає в рамках висловлювання реальний чи уявний стан справ [7: 90], акт поєднання незалежних елементів думки, які виражені самостійними словами (в нормі — предикатом і його актантами) для того, щоби відобразити стан справ, подію, ситуацію дійсності, акт створення пропозиції [5: 393], де предикати наділяють ознакою предмети думки.

Предикатний концепт фактуальної пропозиції виражається предикатом *фактеми*, який здатний набувати часових та модальних ознак і який указує на характер ситуації (позначає дію, процес, стан або якість предмета) та на відповідні місця для учасників ситуації (активного та пасивного актанта), зумовляє їхню кількість і семантичні функції. Фактуальна пропозиційна структура втілюється в моделі *фактеми* і трансформується на прагматичному рівні у фактуальне висловлювання, яке інтерпретується адресатом як *факт*.

Текст як матеріальна форма дискурсу — єдиний простір, у якому відбувається передача *факту*. Ми послуговуємося розумінням тексту як вербального й знаково зафіксованого продукту діяльності мовомислення,

що живе в мить створення та сприйняття [1: 88], набуваючи ознак дискурсу, і бере участь в обміні комунікативною діяльністю як предметно-знаковий носій обміну [23: 32]. Текст як матеріальна реалізація дискурсу є комплексом, який містить інформацію про предмет повідомлення та інформацію про мовну особистість (її психологічні особливості, рівень компетентності, соціолінгвістичні характеристики, прагматичні наміри тощо).

Маніфестуючи інформаційний простір тексту, внутрішня його форма знаходить своє матеріальне знакове вираження в сукупності певним чином організованих комунікативних синтаксичних структур, частина з яких несе ознаки *фактуальності*. Фактуальна оцінка може покривати все висловлювання, може бути прихована в глибинних надрах структури висловлення й бути компонентом пропозиції, імплікувати фактуальну оцінку окремого фрагменту, а не цілого висловлення.

На варіативність конструкцій вводу в газеті великий вплив має комунікативна спрямованість висловлювань, яка відображає інтенцію мовця в мовленнєвому акті. Комунікативна інтенція мовця тісно взаємопов'язана зі ставленням мовця до свого висловлювання та стосунком висловлювання до дійсності, які сприяють її реалізації [2: 78]. Дискурсна парадигма пропонує можливості комплексного аналізу вербального плану, бо заданий нею напрям «від мислення й комунікативних потреб — до мовної об'єктивації» з необхідністю залучає до кола досліджуваних не тільки різні, а й різнорівневі одиниці [28: 68].

Щоб освоїти простір дискурсу, мало виявити специфіку його складових, необхідно побачити їхній взаємний вплив, що стоїть понад граматичною зв'язністю; спільне існування, яке створює комбінаторні можливості, тобто можливості смислотворення [9: 53], відтак фактуальне прочитання

газетного тексту залежить від реалізації потенціалу комбінаторики фактуальних висловлень. Інтерпретатор та потенційні знаки фактуальності є взаємозалежними, бо значення, яке приписується інформації, залежить від читача та його концептуальних категорій. Урахування когнітивних процесів у процесі аналізу дає підстави виокремити мовні одиниці, за допомогою яких здійснюється свідомий вплив на аудиторію, формується відповідний ментальний простір у суспільстві.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Фактуальність є важливою складовою газетного дискурсу. Її об'єктивація відбувається через газетний текст, у якому генеруються фактуальні смисли. Дискурсно-текстуальні стратегії оформлення дискурсу мають важливе значення, адже адресат визначає *фактуальність* наданої йому інформації за характером мовних показників, на основі яких відбирає потенційні фактуальні фрагменти, що далі верифікуються через призму фонових знань та пресупозицій, які хоч і не є елементами тексту як знаку дискурсу, але активізуються у свідомості мовця під час сприйняття дискурсного фрагменту та осмислення інформації, тобто в момент трансформації (переходу) тексту в дискурс. Відтак осягнення значення залежить не лише від тексту, а від складної взаємодії між наміром адресанта та його умінням закодувати намір і умінням адресанта не лише декодувати авторський намір, але й погодитися з ним. У перспективі заявлену проблему можна поглибити, здійснивши порівняльний аналіз шляхів вираження фактуальності в текстах друкованих та електронних видань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бехта І. А. Дискурс наратора в англomовній прозі. К.: Грамота, 2004. 304 с.
2. Бехта І. А. Прагматика чужого дискурсу у газетно-публіцистичному стилі. *Слов'янський вісник*. Сер. Філол. науки: зб. наук. праць. Рівне, 2007. Вип. 7. С. 71–84.
3. Гапотченко Н. Є. Загальні характеристики та особливості комунікативної ситуації текстів преси. *Вісник Київського лінгвістичного університету*. Сер. Філологія. 2003. Т. 6. № 1. С. 149–153.
4. Дейк Т. А, ван. Язык. Познание. Коммуникация: пер. с англ. / сост. В. В. Петрова; под ред. В. И. Герасимова. М.: Прогресс, 1989. 312 с.
5. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен: 200-річчю Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна присвячується / під заг. ред. І. С. Шевченко: кол. монографія. Х.: Константа, 2005. 356 с.
6. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. М.: Гнозис, 2004. 390 с.
7. Карпенко В. О. Журналистика: основы професійної комунікації. К.: Нора-прінт, 2002. 206 с.
8. Кожемякин Е. А., Переверзев Е. В. Подходы к изучению медиадискурса в современной междисциплинарной среде / под ред. проф. М. Ю. Казак, проф. У. Перси, проф. А. В. Полонского, доц. Е. А. Кожемякина. Белгород: БелГУ, 2008. С. 39–44.
9. Мансурова В. Журналистская картина мира как становление медиасобытий. *Вест. Моск. ун-та*. Сер. 10. Журналистика. 2002. № 6. С. 99–108.
10. Потапенко С. І. Мовна особистість у просторі медійного дискурсу (досвід лінгво-когнітивного аналізу). К.: Вид. центр КНЛУ, 2004. 360 с.

11. Почепцов Г. Г. Теорія комунікацій. 2-ге вид., доп. К.: Вид. центр "Київський університет", 1999. 308 с.
12. Рогозина И. В. Медиа-картина мира. Языковое бытие человека и этноса: психолингвистический и когнитивный аспекты. Барнаул: Алтайск. гос. ун-т, 2001. С. 136–142.
13. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: монографическое учебное пособие. К.: Брама, 2004. 336 с.
14. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: учебное пособие. М.: Аспект Прес, 2000. 312 с.
15. Тхоровська С. В. Ідеологічний дискурс англomовної преси (лінгвокогнітивні аспекти): Дис... канд. наук: 10.02.04. Л., 2010.
16. Фролова І. Є. Особливості структурно-інтеракційного аспекту реалізацій стратегії конфронтаційності в англomовному дискурсі. *Вісник ХНУ*. 2009. № 838. С. 67–73.
17. Black E. Pragmatic stylistics. Edinburg University Press, 2006. 165 p.
18. Dijk T. A., van. Discourse and Context. A Sociocognitive approach. N.Y.: CUP, 2008. 267 p.
19. Dijk T. A., van. Society and Discourse. How Social Contexts Influence Text and Talk. N.Y.: CUP, 2009. 287 p.
20. Fowler R. Language in the News. Discourse and Ideology in the Press. London: Routledge, 1991. 251 p.
21. Genre in a changing world / ed. by Charles Bazerman, Adair Bonini, Debora Figueiredo. Indiana: Parlor Press, 2009. 504 p.
22. Thibault P. J. Brain, Mind, and the Signifying Body : An Ecosocial Semiotic Theory. London; New York: Continuum, 2004. 344 p.
23. Narrator's Discourse in English Prose]. K.: Hramota. 304 s. [in Ukrainian].
24. Bekhta I.A. (2007). Prahmatyka chuzhoho dyskursu u hazetno-publitsystychnomy styli [Pragmatics of the Discourse of Others in Newspaper and Publicistic Style]. *Slovianskyi visnyk*. Ser. Filol. nauky: zb. nauk. prats. [Slavic Journal. Series of Philological Sciences: Collection of Scientific Works]. Rivne. Issue 7. S. 71–84. [in Ukrainian].
25. Hapotchenko N. Y. (2003). Zahalni kharakterystyky ta osoblyvosti komunikatyvnoi sytuatsii tekstiv presy [General Characteristics and Features of the Communicative Situation of Texts in the Press]. *Visnyk Kyivskoho lnhvistychnoho universytetu*. Ser. Fillohiia [Herald of KNLU. Series in Philology]. T. 6. № 1. S.149–153. [in Ukrainian].
26. Dijk T. A. (1989), van. Yazyk.Poznaniie. Kommunikatsiia [Language. Cognition. Communication]: pier. s anhl [translated from English] / sost. V.V. Petrova [compiled by V.V. Petrova]; pod red. V.I. Herasimova. M.: Prohress. 312 s. [in Russian].
27. Dyskurs yak kohnityvno-komunikatyvnyi fenomen: 200-richchiu Karkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N.Karazina prysviachuietsia [Discourse as a Cognitive-communicative Phenomenon: Dedicated to the 200th Anniversary of V.N. Karazin Kharkiv National University] (2005) / pid zah. red. I.S. Shevchenko [ed. by I.S. Shevchenko]. Kh.: Konstanta. 356 s. [in Ukrainian].
28. Karasik V.I. (2004). Yazykovoï kruh: lichnost, kontsepty, diskurs [Language Circle: Personality, Concepts, Discourse]. M.: Hnozis. 390 s. [in Russian].
29. Karpenko V.O. (2002). Zhurnalistyka: osnovy profesiinoi komunikatsii [Journalism: Basics of Professional Communication]. K.: Nora-print. 206 s. [in Ukrainian].
30. Kozhemiakin Y.A., Pierievierziev Y.V. (2008). Podkhody k izucheniiu mediadiskursa v sovremennoi

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bekhta I. A. (2004). Dyskurs naratora v anhlomovnij prozi [The

mezhdistsiplinarnoi sriedie [Approaches to the Study of Media Discourse in a Modern Interdisciplinary Environment] / pod red. prof. M. Y. Kazak, prof. U. Piersi, prof. A. V. Polonskii, dots Y. A. Kozhemiakina [ed. by prof. M. Y. Kazak, prof. U. Piersi, prof. A. V. Polonskii, dots Y. A. Kozhemiakina]. Bielgorod: BielHU [Belgorod State University]. S. 39–44. [in Russian].

9. Mansurova V. (2002). Zhurnalistskaia kartina mira kak ctanovleniie mediasobytii [The Journalistic Picture of the World as the Formation of Media Events]. *Vest. Mosk. Un-ta*. Ser. 10. Zhurnalistika [The Journal of Moscow University. Series 10. Journalism]. № 6. S. 99–108. [in Russian].

10. Potapenko S. I. (2004). Movna osobystist u prostori mediinoho dyskursu (dosvid lnhvo-kohnityvnoho analizu) [Linguistic Personality in the Media Discourse (Experience of Linguistic-cognitive Analysis)]. K.: Vyd. tsentr KNLU. 360 s. [in Ukrainian].

11. Pocheptsov H. H. (1999). Teoriia komunikatsii [Communication Theory]. 2-he vyd., dop. [2nd ed., ext.]. K.: Vyd. tsentr "Kyivskiy universytet" [Kyiv University Publishing Center]. 308 s. [in Ukrainian].

12. Rohozina I. V. (2001). Media-kartina mira [Media Picture of the World]. *Yazykovoie bytiie cheloveka i etnosa: psikhohnhvisticheskii i kohnitivnyi aspekty* [Linguistic Being of a Person and Ethnos: Psycholinguistic and Cognitive Aspects]. Barnaul: Altaisk.hos.un-t [Altaisk State University]. S. 136–142. [in Russian].

13. Selivanova Y. A. (2004). Osnovy lnhvistichieskoi tieorii teksta i kommunikatsii: monohrafichieskoie uchiebnoie posobiie [Fundamentals of Linguistic Theory of Text and Communication: Monographic

Textbook]. K.: Brama. 336 p. [in Russian].

14. Tiertychnyi A. A. (2000). Zhanry periodicheskoi pechati: uchebnoie posobiie [Genres of Periodicals: a Textbook]. M.: Aspekt Pres. 312 s. [in Russian].

15. Tkhorovska S. V. (2010). Ideolohichnyi dyskurs anhlomovnoi presy (linhvokohnityvni aspekty) [Ideological Discourse of the English Press (Lingvocognitive Aspects)]: Dys... kand. nauk: 10.02.04. L. [in Ukrainian].

16. Frolova I. Y. (2009). Osoblyvosti strukturno-interaktsiinoho aspektu realizatsii stratehii konfrontatsiinosti v anhlomovnomu dyskursi [Features of the Structural-interactive Aspect of the Implementation of the Strategy of Confrontation in English Discourse]. *Visnyk KhNU* [The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University]. № 838. S. 67–73. [in Ukrainian]. [in English].

17. Black E. (2006). Pragmatic stylistics. Edinburg University Press. 165 p. [in English].

18. Dijk T. A. (2008), van. Discourse and Context. A Sociocognitive approach. N.Y.: CUP. 267 p. [in English].

19. Dijk T. A. (2009), van. Society and Discourse. How Social Contexts Influence Text and Talk. N.Y.: CUP. 287 p. [in English].

20. Fowler R. (1991). Language in the News. Discourse and Ideology in the Press. London: Routledge. 251 p.

21. Genre in a changing world (2009) / ed. by Charles Bazerman, Adair Bonini, Debora Figueiredo. Indiana: Parlor Press. 504 p. [in English].

22. Thibault P. J. (2004). Brain, Mind, and the Signifying Body : An Ecosocial Semiotic Theory. London; New York: Continuum. 344 p. [in English].

Стаття надійшла до редколегії: 15 жовтня 2020
Схвалено до друку: 27 листопада 2020